

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Startnotitie "Klimaat in P&C-cyclus"	TELEFOONNUMMER	+31651583928
DATUM	07-02-2023	E-MAILADRES	henrike.de.jonge@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1871515654-2183	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Henrike de Jonge	TEAM	Klimaat Centraal
NUMMER PS	PS2022PS	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGE	Startnotitie "Klimaat in P&C-cyclus"		

Geachte dames en heren,

Essentie/ samenvatting:

Graag informeren wij u over de wijze waarop wij uitvoering gaan geven aan motie 79 - 'Code Rood voor Klimaat, uitwerken op maat'. Hierin krijgen Gedeputeerde Staten de opdracht voor het uitwerken en inrichten van een P&C/ PDCA cyclus voor CO₂-reductie en absorptie. Wij hebben een startnotitie vastgesteld waarin wordt uitgewerkt op welke wijze we hier invulling aan kunnen geven. In de Kaderbrief 2024 zullen wij u voorstellen om te starten met een klimaatparagraaf voor de emissie van broeikasgassen en daarin ook de hoofdlijnen van de inrichting van deze klimaatparagraaf uitwerken. In navolging op uw besluitvorming over de Kaderbrief 2024 zal vervolgens deze paragraaf ook worden opgenomen in de programmabegroting 2024. Dit zal een klimaatparagraaf in opbouw zijn, welke stap voor stap verder kan groeien waarbij in een latere fase andere klimaat gerelateerde onderwerpen toegevoegd kunnen worden.

Met de realisatie daarvan geven we ook opvolging aan de aanbeveling van PricewaterhouseCoopers om in de Planning & Control-producten een (centrale) plek te zoeken voor klimaat en voeren we motie Code Rood uit.

Inleiding:

In 2019 heeft de provincie Utrecht ingestemd met het nationale Klimaatakkoord, welke onderdeel is van het Nederlandse klimaatbeleid. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit nationale Klimaatakkoord. Inmiddels heeft het Rijk deze doelstelling aangescherpt van 49% naar 55% (met de ambitie om het beleid te richten op 60%).

Daarnaast heeft provincie Utrecht aangegeven dat zij in 2050 klimaatneutraal wil zijn. De ambitie is om zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2050 als provincie CO₂-neutraal te zijn en dat alle benodigde energie binnen de provincie afkomstig is uit duurzame bronnen die staan opgesteld binnen de provincie.

In het voorjaar van 2022 hebben Provinciale Staten motie 79 aangenomen "Code Rood voor klimaat". Hierin krijgen Gedeputeerde Staten de opdracht voor het uitwerken en inrichten van een P&C/ PDCA cyclus voor CO₂-reductie en absorptie. Doel hiervan is om regelmatig en consistent te rapporteren aan Provinciale Staten over de voortgang op reductie en absorptie voor CO₂ en mogelijkheden te bieden om bij te sturen.

Daarnaast heeft PricewaterhouseCoopers Accountants N.V (PWC, huisaccountant provincie Utrecht) op 9 december 2022 haar tussentijdse bevindingen gepresenteerd die voortkomen uit de controle van de jaarrekening van provincie Utrecht. In dat kader geeft PWC een aantal aanbevelingen mee over klimaatdoelstellingen in relatie tot de P&C cyclus. Zo adviseert PWC om te zorgen voor een centrale plek in de Planning & Control-producten voor duurzaamheid en klimaat. Deze aanbeveling sluit goed aan op de motie.

Wij hebben een startnotitie "Klimaat in P&C-cyclus" vastgesteld (zie bijlage 1) waarin is uitgewerkt hoe een P&C/PDCA-cyclus voor broeikasgassen kan worden geïntegreerd in de huidige P&C cyclus van de provincie Utrecht.

In lijn met de motie ligt de focus in de startnotitie op klimaatmitigatie. Onder klimaatmitigatie verstaan we maatregelen om de omvang en snelheid van opwarming van de aarde te beperken. Dat wil zeggen het monitoren van de reductie van broeikasgassen uitgedrukt in CO₂-equivalenten (CO_{2eq}).

Op basis van de uitgangspunten in de startnotitie zullen we u in de Kaderbrief 2024 -vooruitlopend op de te verwachten Europese richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging (en de verwerking daarvan in de 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten'(BBV) – een eerste aanzet geven voor een klimaatparagraaf voor de emissie van broeikasgassen. En in navolging op de besluitvorming in de Kaderbrief 2024 deze klimaatparagraaf mogelijk voor het eerst op te nemen in de programmabegroting 2024. Zo'n paragraaf past binnen de huidige BBV-verplichting dat provincies programma overstijgende paragrafen mogen opnemen in de begroting voor onderwerpen die extra aandacht vragen. De klimaatparagraaf zal een paragraaf in opbouw zijn.

Hiermee geven we ook opvolging aan de aanbeveling van PWC om in de Planning & Control-producten een (centrale) plek te zoeken voor klimaat en geven we invulling aan motie Code Rood.

Toelichting:

Sinds april 2021 moeten organisaties en bedrijven volgens de door de Europese Commissie aangenomen richtlijn 'Corporate Sustainability Reporting Directive' (CSRD) meer transparantie bieden op het gebied van duurzaamheid, waaronder ook klimaat. Op den duur moet dit leiden tot regelgeving die duurzaamheidsrapportage op één lijn brengt met financiële rapportage. De eisen van de Europese Unie met betrekking tot duurzaamheidsverslaggeving zullen worden uitgebreid tot alle grote ondernemingen en beursgenoteerde ondernemingen. Voor lokale overheden is er nog geen (Europese) rapportagerichtlijn voor klimaat beschikbaar, bijvoorbeeld in het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). Maar de verwachting is dat de BBV binnen enkele jaren wordt aangepast en dat zal leiden tot een verplichte paragraaf in de provinciale begroting.

Op dit moment is een klimaatparagraaf dus nog geen verplichte paragraaf. Maar vooruitlopend op deze ontwikkeling zien wij het -met de ambities uit het klimaatakkoord in ons achterhoofd- als een goede eerste stap om te starten met de inrichting van een P&C cyclus voor broeikasgassen. We zien dit dan als een groeimodel. In de klimaatparagraaf in de begroting kan worden gestart met de P&C cyclus voor broeikasgassen (waaronder met name CO₂), welke we op twee momenten in het jaar actualiseren, bij de programmabegroting en de jaarrekening. Hiermee kunnen we ervaring opdoen (lerende organisatie) en meer zicht krijgen op de mogelijkheden en onmogelijkheden.

In tweede instantie kan deze klimaatparagraaf stap voor stap verbreed worden naar andere duurzaamheid gerelateerde onderwerpen zoals bijvoorbeeld klimaatadaptatie en circulaire economie.

Het onderwerp CO₂ is een klein onderdeel van de totale scope die valt onder de zogenoemde SDG's (Sustainable Development Goals) of ESG (Environmental, Social and Governance).

Een stap voor de nog langere termijn kan zijn het inrichten van een eigen duurzaamheidsbegroting en wellicht een rapportage op basis van bijvoorbeeld deze SDG's of ESG. Uiteraard sluiten we hierbij dan aan bij de voorgeschreven eisen zoals die te zijner tijd worden uitgewerkt in de BBV.

De klimaatparagraaf zal mede gebaseerd worden op het nog op te stellen klimaatplan waarover u bent geïnformeerd in statenbrief UTSP-187151654-2124 "Stand van zaken coördinatie klimaatthema's provincie Utrecht (2^e update)". Dit klimaatplan bevat de contouren en uitgangspunten voor het klimaatbeleid en wordt vervolgens

uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma klimaat. Onderdeel van het proces is het doorlopen van een participatietraject. We streven ernaar eind 2023 de contouren van de klimaataanpak aan u voor te leggen.

Op deze wijze kan op een systematische manier de klimaatneutraliteit in de gaten worden gehouden. Door het toevoegen van o.a. een trendlijn ten aanzien van de emissie CO_{2eq} en ontwikkeling van specifieke indicatoren gekoppeld aan onze doelstellingen, wordt u beter in staat gesteld te monitoren en bij te sturen indien noodzakelijk. Hiermee wordt richting gegeven aan het proces, wordt het budget aangegeven en worden het doel, de werkwijze en planning en voortgang inzichtelijk gemaakt.

Monitor brede welvaart

In de programmabegroting is reeds de paragraaf 'Brede Welvaart in Utrecht' opgenomen. In deze paragraaf wordt de regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS gebruikt als basis. De vooruitgang van Utrecht wordt niet alleen afgemeten aan de economische groei, maar bovenal aan vorderingen op het gebied van duurzaamheid in brede zin: welzijn van mensen (people), balans in natuur (planet), en inclusieve economie (profit).

Vanwege het grote belang van klimaat, de provinciale ambities op gebied van CO₂-reductie en de behoefte aan focus en sturing, brengen we de klimaat gerelateerde onderwerpen onder in een eigen specifieke paragraaf.

Kanttekeningen

Met de uitvoering van het (nog op te stellen) klimaatplan beogen we een bijdrage te leveren aan de provinciebrede reductie van broeikasgassen (uitgedrukt in Mton CO₂-equivalenten). Anders dan bij een financiële cyclus, waarbij het mogelijk is om op de cent nauwkeurig vooruit of achteruit te kijken, geldt dit voor klimaat niet.

Bij het rapporteren over voortgang is het zaak ons niet te verliezen in exacte wetenschap.

Op dit moment is men niet in staat om per maatregel precies aan te geven wat de reductie is of zal zijn. Daarmee is het ook lastig om iets te kunnen zeggen over de effectiviteit van een losse maatregel. Daarvoor moeten we op voorhand een inschatting maken van de effectiviteit van het bestaande en voorgenomen beleid in het nog op te stellen klimaatplan.

Als laatste moet gezegd worden dat we op twee aspecten monitoren. Enerzijds onze eigen prestaties als onderdeel van 'Provincie als voorbeeld' en anderzijds in een samenwerkingsnetwerk als het aankomt op prestaties binnen de provincie als geografisch grondgebied. Op het eerste hebben we 100% invloed, op het tweede niet.

Samenvattend

Meer sturing en regie is wenselijk op de realisatie van CO₂-reductie en absorptie. Om dit te bereiken is de aanbeveling én wens een goede PDCA-cyclus op te zetten, gericht op dit specifieke onderwerp.

Bijgevoegde notitie werkt het voorstel uit om deze PCDA-cyclus te integreren in de huidige P&C cyclus van provincie Utrecht. In de programmabegroting 2023 is al de effectindicator 'emissie broeikasgassen' uitgedrukt in Mton CO_{2eq} opgenomen.

Met de realisatie daarvan geven we opvolging aan de aanbevelingen van PWC en voeren we motie Code Rood uit.

Vervolgprocedure/ voortgang:

In de Kaderbrief 2024 zullen wij u voorstellen om te starten met een klimaatparagraaf voor de emissie van broeikasgassen. In navolging op uw besluitvorming over de Kaderbrief 2024 zal dan een klimaatparagraaf worden opgenomen in de programmabegroting 2024.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen